

ΘΕΜΑ: «Αθλητισμός αναγκαιότητα στη σύγχρονη εποχή»

ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ: «Διαχρονικές αξίες του αθλητισμού»

ΚΟΛΛΑΡΟΥ Δ. ΚΑΤΡΙΒΕΣΗ Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. ΚΥΡΙΑΖΗ Α. ΔΙΑΛΥΝΑΣ Γ. Α3
Υπεύθυνος Καθηγητής: Παυλάκης Ι.

PROJECT 2016-17

Πίνακας Περιεχομένων

Διαχρονικές αξίες του αθλητισμού	0
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	1
ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ	2
ΑΤΟΜΙΚΕΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ	3
ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ	4
1. Διεθνής κατανόηση	4
2. Αξιοκρατία-Δικαιοσύνη	5
ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΚΦΥΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΙΔΕΩΔΟΥΣ	6
ΑΤΟΜΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	7
1. Αριστεία, ο αγώνας για συνεχή βελτίωση	7
2. Αυτοπειθαρχία-Αυτοεκτίμηση-Αυτοκυριαρχία	7
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Φ.Α.	8
Η ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΞΙΩΝ	11
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	ΣΦΑΛΜΑ! ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	14

ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ

ΑΤΟΜΙΚΕΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Περίληψη

Ο αθλητισμός είναι η συστηματική σωματική καλλιέργεια και δράση με συγκεκριμένο τρόπο, ειδική μεθοδολογία και παιδαγωγική, με σκοπό την ύψιστη σωματική απόδοση. Οι ωφέλειες του αθλητισμού στην ανθρώπινη ζωή είναι τεράστιες και καλό θα ήταν να κατανοηθούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Στη ζωή του σημερινού ανθρώπου της πόλης και της ρουτίνας κυριαρχούν τα συναισθήματα του άγχους, της μονοτονίας και της μοναξιάς. Το καθημερινό στρες και η γενικότερη κατάσταση της χώρας έχουν οδηγήσει μεγάλο μέρος των συνανθρώπων μας στο κάπνισμα, το ποτό, το ξενύχτι και τα ναρκωτικά, θεωρώντας πως με αυτό τον τρόπο ξεπερνούν τα προβλήματα της καθημερινότητας και βελτιώνουν τη ζωή τους. Μέσα σε αυτόν τον παραλογισμό ο αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει μια εξαιρετικά λυτρωτική δραστηριότητα. Ωστόσο, όταν το άτομο έρχεται σε επαφή με τον αθλητισμό από μικρή ηλικία, η συμπεριφορά του καθορίζεται με συγκεκριμένο τρόπο από το ξεκίνημα της ζωής του και πολλά από τα σημερινά κοινωνικά προβλήματα είναι δυνατόν να αποφευχθούν.

Οι άνθρωποι έχουν ανάγκη από καθημερινή φυσική δραστηριότητα, καθώς με αυτό τον τρόπο αναπτύσσουν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική τους υγεία. Εκτός από τις σωματικές ωφέλειες, όπως η καλύτερη κυκλοφορία του αίματος, η αποβολή των τοξινών και η καλύτερη λειτουργία του εγκεφάλου, όσο αφορά το πνευματικό επίπεδο από τις βασικές έννοιες που διδάσκεται το άτομο μέσω του αθλητισμού είναι η βούληση, η αντοχή, η υπομονή, η επιμονή, η αγωνιστικότητα, η εργατικότητα, η σιγουριά, η δύναμη και η κοινωνικότητα. Εξίσου σημαντικό, όμως, είναι και το γεγονός ότι μέσα από τον αθλητισμό το άτομο αντιλαμβάνεται και αποδέχεται τη διαφορετικότητα και καλλιεργεί την ιδέα του αλληλοσεβασμού και της ανεκτικότητας.

Στην εργασία μας, λοιπόν, αναφέρουμε τα σημαντικά οφέλη του αθλητισμού, κυρίως στον κοινωνικό τομέα του ατόμου. Δηλαδή αναφέρουμε διάφορα ιδεώδη τόσο στον εθνικιστικό όσο και στον διεθνή τομέα της ανθρώπινης κοινωνίας. Τέλος, αναφέρουμε την σημαντικότητα της φυσικής αγωγής στα πλαίσια του σχολικού περιβάλλοντος και την σημαντικότητα της στην τήρηση και στην ανάπτυξη των αξιών.

Ορισμός : Το σύνολο των αρχών και αξιών με τις οποίες ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός εμπλούτισε τον αθλητισμό, προάγοντας τον σε μέσο εξάσκησης του σώματος , καλλιέργειας του πνεύματος , εξευγενισμού της ψυχής και σύσφιξη των ανθρώπινων σχέσεων. (1)

Ολυμπιακά και Αθλητικά Ιδεώδη

Ιδεώδες σύμφωνα με τα φιλοσοφικά και εννοιολογικά λεξικά είναι το ιδανικό, με άλλα λόγια η αφοσίωση του ανθρώπου σε κάτι πολύ μεγάλο και υψηλό, ηθικό και πνευματικό. Είναι τα ιδεώδη επιδιώξεις και οράματα της ατομικής ή κοινωνικής ζωής για τις οποίες αγωνίζεται ο άνθρωπος. Πανανθρώπινα ιδεώδη είναι η δικαιοσύνη, η ελευθερία, η ισότητα, η δημοκρατία, η φιλαλληλία, ο αλtruισμός κ.α.

Έχουν ανάλογα ιδεώδη οι Ολυμπιακοί Αγώνες και ο υψηλός αγωνιστικός αθλητισμός; Δυστυχώς με την εκτεταμένη χρήση του ντόπινγκ, τον προκλητικά κυρίαρχο ρόλο του χρήματος, τον αγώνα με αυτοσκοπό νίκη, τον άκρατο επαγγελματισμό, την εμπορευματοποίηση και την πολιτική διαπλοκή ποιος μπορεί να πιστέψει ότι υπηρετούν υψηλά ιδανικά, έχουν οράματα και αξίες;

Το σύνολο των ολυμπιακών και αθλητικών ιδεωδών εκφράζεται μέσα από τον όρο «Ολυμπισμός» αλλά και τους συνωνυμικά χρησιμοποιούμενους όρους «Ολυμπιακή Ιδέα, Ολυμπιακό Ιδεώδες, Ολυμπιακό Πνεύμα, Αθλητική Ιδέα» .

ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ1. Διεθνής κατανόηση

Διεθνής κατανόηση είναι η ανεμπόδιστη ανάπτυξη της επικοινωνίας ανθρώπων και λαών πέρα από διακρίσεις και με πλήρη αποδοχή και σεβασμό των πολιτιστικών και κοινωνικών ιδιαιτεροτήτων του καθενός.

Η διεθνής κατανόηση προκύπτει από το σεβασμό στο συνάνθρωπο και συναθλητή το σεβασμό και την εξοικείωση με τις πολιτισμικές ιδιομορφίες άλλων χωρών και πολιτισμών και το σεβασμό του διαφορετικού. Το πρώτο βήμα για το σεβασμό είναι η γνωριμία. Οι Ο.Α. και ο αθλητισμός βοήθησαν στη γνωριμία, την αλληλοκατανόηση και την προσέγγιση.

Στα στάδια πολύ γρήγορα η ανωτερότητα που ένοιωθε ο λευκός αθλητής απέναντι στον έγχρωμο έγινε αποδοχή και σεβασμός προς τον συναθλητή του αφού διαπίστωσε και θαύμασε τις ικανότητές του. Και αυτό είχε σοβαρό αντίκτυπο και στην κοινωνία και στην αντίληψή της για την ανεκτικότητα και το σεβασμό. Ας μην ξεχνάμε ότι οι έγχρωμοι στην Αμερική κέρδισαν την καταξίωση πρώτα στα στάδια, έγιναν δεκτοί στα κολέγια και κέρδισαν μετά την καταξίωση τους στην κοινωνία.

Ο σεβασμός αυτός στο διαφορετικό, μπορεί να οδηγήσει ακόμη και σε συναισθήματα αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα από την Ολυμπιακή ιστορία η σχέση του Ουενς με τον Γερμανό Λόγκ τον κάτοχο του παγκόσμιου ρεκόρ και τη μεγάλη ελπίδα της Γερμανίας για χρυσό μετάλλιο το 1936 στο άλμα σε μήκος. Σε μια περίοδο όπου η Γερμανία διακήρυττε την ανωτερότητα της Αρείας Φυλής σε όλους τους τομείς, και επεδίωκε μάταια τον αποκλεισμό των μαύρων και των Εβραίων από τους Ο.Α. ο Λόγκ και ο Όουενς απέδειξαν ότι ο αθλητισμός μπορεί να φέρει κοντά ανθρώπους που τους χωρίζουν τόσα πολλά.

2. Αξιοκρατία-Δικαιοσύνη

Στον αθλητισμό όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες. Όλοι οι συμμετέχοντες στέκονται στην ίδια αφετηρία και ο ικανότερος φθάνει πρώτος στο τέρμα. Μέσα στον αθλητισμό , από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι και τα μέσα του 20ου αιώνα, αποδίδεται άμεσα η δικαιοσύνη καθώς και η ισονομία μέσα στον χώρο των γηπέδων. Εξάλλου δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως στις εποχές όπου επικρατούσε το ιδεώδες των κοινωνικών τάξεων , μόνο στον αθλητισμό θέτονταν κοινοί κανόνες για όλες τις κοινωνικές τάξεις .

Η παροχή ίσων ευκαιριών καταλύθηκε την δεκαετία του 1960 καθώς ξεκίνησε η χρήση απαγορευμένων ουσιών ντόπιγκ , όπου με την πάροδο των χρόνων η χρήση τους γίνεται ιδιαίτερα εκτεταμένη . Φθάσαμε δυστυχώς στην εποχή όπου το ντόπιγκ δεν είναι απλά πρόβλημα μόνο του πρωταθλητισμού. Όλο και περισσότεροι νέοι σήμερα χρησιμοποιούν αναβολικά για να αποκτήσουν μυώδες σώμα, να βελτιώσουν την εικόνα τους και να τονώσουν την αυτοεκτίμησή τους επιδιώκοντας να μοιάσουν στα ψεύτικα πρότυπά τους. (2)

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΚΦΥΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΙΔΕΩΔΟΥΣ

Σήμερα μέσα από τον αθλητισμό προωθείται ο καταναλωτισμός και η εμπορευματοποίηση.

- Οικονομικοί παράγοντες εμφανίζονται ως χορηγοί
- Ταυτίζουν το θέαμα με την διαφήμιση προϊόντων
- Μετατρέπουν τα αθλητικά σωματεία σε κερδοσκοπικές επιχειρήσεις
- Πραγματοποιούνται δωροδοκίες αθλητών ή αθλητικών παραγόντων.
- Γίνονται αγοραπωλησίες αθλητών αλλά και ανάμειξη στελεχών του αθλητισμού σε απάτες
- Ύποπτες διαιτησίες
- Προκαθορισμένα αποτελέσματα
- Οι Ολυμπιακοί πλέον αποτελούν αφορμή πλουτισμού και οικονομικής εκμετάλλευσης.
- Γίνεται χρήση αναβολικών (doping)
- Σκοπός γίνεται η χλιδή, η πολυτέλεια και η προσφορά εντυπωσιακού θεάματος.
- Ο ερασιτεχνικός αθλητισμός έχει αντικατασταθεί από τον επαγγελματικό αφού οι αθλητές αγωνίζονται με μοναδικό σκοπό τη νίκη με κάθε μέσο.
- Ο αθλητισμός υπόκειται σε πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα.
- Καλλιεργείται ο φανατισμός με αποτέλεσμα συχνά φαινόμενα βίας. (3)

ΑΤΟΜΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

1. Αριστεία, ο αγώνας για συνεχή βελτίωση

Αιέν αριστεύειν και υπέροχων έμμεναι άλλων (Πάντα να αριστεύεις και να ξεπερνάς του άλλους). Η γνωστή αυτή προτροπή έτσι πυκνά διατυπωμένη αποτελεί και σήμερα την πιο καθαρή και ουσιαστική παραίνεση προς τον άνθρωπο αθλητή. Βέβαια Η ΔΟΕ εισήγαγε και το ιδιαίτερό της ρητό το. Citius altius fortius. Γρηγορότερα, ψηλότερα, δυνατότερα. Που σημαίνει διαρκής αγώνας για νέο ρεκόρ, διαρκής αγώνας για τη νίκη . Αγώνας για συνεχή βελτίωση και τελειοποίηση. Το μήνυμα του Ολυμπισμού προς κάθε άτομο είναι να αναζητήσει την υπεροχή για να υπερβεί τις ικανότητές του. Να ξεπεράσει τον εαυτό του, να ξεπεράσει τα ατομικά του σωματικά, ψυχικά και πνευματικά του επιτεύγματα. Αλλωστε η πιο τρανή και σπουδαία νίκη κατά τον Πλάτωνα είναι η νίκη του εαυτού μας.

2. Αυτοπειθαρχία-Αυτοεκτίμηση-Αυτοκυριαρχία

Ο αθλητισμός διδάσκει και καλλιεργεί την ικανότητα του ανθρώπου να επιβάλλει στον εαυτό του προγραμματισμένη ζωή, σκληρή προπόνηση, πειθαρχία και να απαρνείται πρόσκαιρα τις χαρές της ζωής για έναν σκοπό. Η αυτοπειθαρχία, η αυτοεκτίμηση και αυτοκυριαρχία προικίζουν τον αθλητή με δύναμη θέλησης που είναι ένα από τα σοβαρότερα πλεονεκτήματα ενός μεγάλου αθλητή και ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα ενός πετυχημένου ανθρώπου. Δύναμη θέλησης για να αγωνίζεται κανείς μέχρι το τέλος παρά τις αντίξοες συνθήκες όταν ακόμη και αυτές οι σωματικές του δυνάμεις τον εγκαταλείπουν. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Ελβετίδας μαραθωνοδρόμου των Ο.Α. του Λός Άντζελες που τερμάτισε παραπαίοντας έχοντας εξαντλήσει κάθε ικμάδα της σωματικής της δύναμης. Η δύναμη της θέλησης την οδήγησαν να τερματίσει έστω και αν ήταν μόλις στη 15η θέση. Η δύναμη της θέλησης οδήγησε και τον Τανζανό αθλητή να τερματίσει αιμορραγώντας με μανταρισμένο πόδι τελευταίος στο μαραιθώνιο του Μεξικού

1:30 ώρα μετά τη λήξη του αγώνα. Η δύναμη της θέλησης οδηγεί και τα άτομα με κινητικές αναπηρίες να ξεπερνούν πάμπολλα εμπόδια για να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες.

Θα μπορούσε κανείς να προσθέσει στα ατομικά ιδεώδη και την επιμέλεια του εαυτού, και την υγεία. Βέβαια ο πρωταθλητισμός κάθε άλλο αγαθή σχέση έχει με την υγεία. Η υπερβολή από τα χρόνια του Ιπποκράτη, του Αριστοτέλη, του Γαληνού θεωρούνταν βλαβερή για την υγεία όπως ακριβώς συμβαίνει και σήμερα αφού σπουδαίοι αθλητές κυρίως μετά την αποχώρησή τους από την αγωνιστική δράση αντιμετωπίζουν πάμπολλα προβλήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Τζόνιερ που εμφανίσθηκε σαν κομήτης το 1988 σάρωσε τρία παγκόσμια ρεκόρ κέρδισε τρία χρυσά μετάλλια και έντεκα χρόνια μετά πέθανε από καρδιοκυκλοφοριακό πρόβλημα.

Ατομικές και κοινωνικές αξίες και ο ρόλος της φ.α.

Οι αξίες είναι δύσκολο να προσδιοριστούν και να οριστούν σαν έννοιες. Γενικά είναι κανόνες που ρυθμίζουν την συμπεριφορά του ατόμου, καθορίζονται από τις προηγούμενες εμπειρίες του και εξαρτώνται από τις αξίες της κοινωνίας. Προσωπικές αξίες είναι αυτές που ρυθμίζουν τη συμπεριφορά ενός ατόμου, επιλέγονται ελεύθερα από αυτό, καθορίζονται από τις προηγούμενες εμπειρίες του και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις αξίες της κοινωνίας στην οποία ζει. Ενώ κοινωνικές αξίες είναι το σύνολο των στάσεων και συμπεριφορών που προσφέρουν στους ανθρώπους τη δυνατότητα να προσαρμόζονται με επιτυχία στις διάφορες καταστάσεις και να αντιμετωπίζουν με τον πλέον κατάλληλο τρόπο τις απαιτήσεις και προκλήσεις της καθημερινής ζωής. Οι αξίες είναι απαραίτητες για την κανονική ανάπτυξη του ατόμου ενώ καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τις προηγούμενες εμπειρίες του αλλά και τις αξίες οι οποίες ισχύουν την συγκεκριμένη χρονική στιγμή στην κοινωνία. Σύμφωνα με τους Loza και Derrí (2005) τα τρία περιβάλλοντα στα οποία αναπτύσσονται οι αξίες είναι το πολιτιστικό-κοινωνικό περιβάλλον, η οικογένεια και το σχολείο.

Παράλληλα με τον όρο ανάπτυξη ατομικών και κοινωνικών αξιών στην βιβλιογραφία αναπτύσσεται ο όρος ηθική ανάπτυξη. Σύμφωνα με τον Hoffman (1976) η ηθική στην ουσία της, είναι εκείνο το τμήμα της προσωπικότητας που εκφράζει το δεσμό του ατόμου με την κοινωνία, ενώ η ηθική ανάπτυξη συνοψίζει το υπαρξιακό πρόβλημα του ατόμου σχετικά με το πώς οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν την αναπόφευκτη σύγκρουση ανάμεσα στις προσωπικές ανάγκες και τις κοινωνικές υποχρεώσεις. Ενώ ως ηθική συμπεριφορά ορίζεται η ικανότητα να λειτουργεί το άτομο σταθερά σε ένα σύστημα αξιών που διαχωρίζει το σωστό από το λάθος. Η πρόκληση φαίνεται να είναι να εντοπιστούν οι εμπειρίες που καλλιεργούν αυτή την εσωτερικήυση. Η έρευνα που επικεντρώθηκε αρχικά στο ρόλο της οικογένειας, έχει τώρα επεκταθεί στην ομάδα των συνομηλίκων, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη γνωστική ανάπτυξη και στην διέγερση συναισθημάτων όπως η συγκίνηση και η ενοχή.

Οι αξίες διαχωρίζονται και ταξινομούνται με διάφορους τρόπους:

Ο Rokeach (1973) όρισε δύο τύπους αξιών, τις λειτουργικές (απαραίτητες για την επαφή μεταξύ των ανθρώπων) και τις τελικές (ως αξίες ύπαρξης του ανθρώπου). Παράλληλα διαχωρίζει τις αξίες σε προσωπικές και κοινωνικές. Οι λειτουργικές αξίες χρησιμοποιούνται από τον άνθρωπο για να πετυχαίνει τους σκοπούς του και χωρίζονται σε: α) ηθικές (από την άποψη της ηθικής στις διαπροσωπικές σχέσεις) όπως η υπευθυνότητα, η υπακοή, η τιμιότητα, η ανοχή προς τον συνάνθρωπο κ.λ.π. και β) ανταγωνιστικές αξίες όπως η ευτυχία, η δημιουργικότητα, το κουράγιο κ.λ.π. Οι τελικές αξίες οι οποίες καθορίζουν τους τρόπους συμπεριφοράς χωρίζονται σε: α) προσωπικές αξίες (που σχετίζονται με τον εαυτό) όπως αυτοεκτίμηση, ευτυχία, εσωτερική ισορροπία κ.λ.π. και β) κοινωνικές αξίες (που σχετίζονται με τους άλλους) όπως η ειρήνη, η ισότητα, η φιλία κ.λ.π.

Σύμφωνα με τον Puig (1993), οι αξίες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: 1) αξίες που ισχύουν στις διαπροσωπικές σχέσεις (ισότητα, δικαιοσύνη, ελευθερία, ανοχή, αλληλεγγύη), 2) αξίες που χρησιμοποιούνται για κρίση (το να είναι κανείς ανοικτός σε όλους, να έχει καλή θέληση, συνεργασία, σεβασμός, αγάπη, φιλία κ.λ.π.) και 3) αξίες που επηρεάζουν τις ανθρώπινες σχέσεις (κριτική ικανότητα, αυτοκριτική, αυτονομία, υπευθυνότητα).

Ο Kirschenbaum (1994) διαχωρίζει την εκπαίδευση αξιών σε κοινωνική και ηθική και αναγνωρίζει ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα με την εκπαίδευση και ανάπτυξη αξιών είναι ότι περιλαμβάνουν τα πάντα. Υπάρχουν δηλαδή πάρα πολλοί τρόποι να προσεγγιστεί το ζήτημα. Για την κάθε μία από τις προσεγγίσεις έχει γραφτεί ένα πλήθος από βιβλία, ερευνητικές μελέτες, προγράμματα σπουδών και επιμορφωτικά προγράμματα. Μερικές από τις προσεγγίσεις αναφέρονται ως: α) Εκπαίδευση χαρακτήρα, β) Κριτική σκέψη, γ) Εκπαίδευση αίσθησης του δικαίου, δ) Ηθική εκπαίδευση, ε) Εξάσκηση εμπάθειας, στ) Εκπαίδευση δεξιοτήτων συνεργασίας, ζ) Δεξιότητες του να είσαι πολίτης, η) Δεξιότητες λήψης απόφασης, θ) ηθική αιτιολόγηση, ι) δεξιότητες ζωής, κ) θρησκευτική εκπαίδευση, λ) αγωγή κατά των ναρκωτικών, μ) σεξουαλική αγωγή, ν) διευκρίνιση αξιών. (4)

Αυτές τις πολλές προσεγγίσεις και διαφοροποιήσεις ο Kirschenbaum (1994) τις ομαδοποιεί σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες στο γενικότερο τομέα της εκπαίδευσης των αξιών:

- στην πραγματοποίηση των αξιών
 - στην εκπαίδευση χαρακτήρα
 - στην εκπαίδευση υπηκοότητας
 - στην ηθική εκπαίδευση
- α. Η πραγματοποίηση αξιών περιλαμβάνει την γνώση του εαυτού και των συναισθημάτων του ατόμου, τα πιστεύω του, τις πεποιθήσεις και τις προτεραιότητές του, την αυτοπεποίθηση, την ικανότητα καθορισμού στόχων, την κριτική σκέψη, την δημιουργική σκέψη, την ικανότητα να παίρνει το άτομο αποφάσεις. Παράλληλα απαιτούνται δεξιότητες επικοινωνίας, κοινωνικές δεξιότητες και γνώση του κόσμου γύρω μας.
- β. Η εκπαίδευση χαρακτήρα περιλαμβάνει το σεβασμό για τους άλλους και τον εαυτό, το σεβασμό της ιδιοκτησίας και του περιβάλλοντος όπως και υπευθυνότητα, αξιοπιστία, τιμιότητα, ευγένεια και συμπάθεια προς τους άλλους, διάθεση για βοήθεια, ανθρωπισμό, ανωτερότητα μαζί με αυτοπειθαρχία, παρατηρητικότητα και οικονομία.
- γ. Η εκπαίδευση υπηκοότητας περιλαμβάνει την γνώση και κατανόηση της ιστορίας, δημοκρατική σκέψη, κατανόηση των δικαιωμάτων και

υποχρεώσεων του ατόμου, κατανόηση των πολιτιστικών διαφορών ανάμεσα στους ανθρώπους, δεξιότητες κριτικής σκέψης, δεξιότητες επικοινωνίας, συνεργασίας και δεξιότητες επίλυσης διαφορών.

δ. Η ηθική εκπαίδευση περιλαμβάνει ηθική γνώση και κατανόηση, ηθική παράδοση, δικαιοσύνη, ηθική αιτιολόγηση, αντιστροφή ρόλων, συνέπειες συμπεριφορών και άλλες αξίες καθώς επίσης συμπάθεια και αλtruισμό, διαμόρφωση ηθικών συνηθειών, αυτοέλεγχο, ταπεινότητα και τέλος δημιουργία ηθικής συνείδησης.

Ο Trilla (1992) κατατάσσει τις αξίες σε:

1. παγκόσμιες (αυτές που μοιράζονται και γίνονται αποδεκτές από όλους τους ανθρώπους όπως η δικαιοσύνη, ειρήνη, ελευθερία, αλήθεια, ευτυχία κ.λ.π.)
2. αυτές που δεν μοιράζονται (αυτές αντιτίθενται στις παγκόσμιες αξίες όπως ο ρατσισμός, η τρομοκρατία, η μη ανεκτικότητα κ.λ.π. και είναι γνωστές σαν αντιαξίες).
3. αυτές που δεν μοιράζονται αλλά δεν είναι και αντιαξίες (εξαρτώνται από την θρησκευτική πίστη, τα πολιτικά ρεύματα, τον τόπο καταγωγής κ.λ.π. όπως είναι η ευθανασία, το διαζύγιο κ.λ.π.) (5)

Η Φυσική αγωγή και ο ρόλος της στην ανάπτυξη αξιών

Η παιδική ηθικότητα αρχικά αναπτύσσεται μέσα από τις διαδικασίες αλληλεπίδρασης του παιδιού με το περιβάλλον. Επιβάλλεται και ελέγχεται αρχικά από τους γονείς και τα άλλα πρόσωπα με την ανατροφή, την επίβλεψη, τις αμοιβές και τις ποινές. Τελικά όμως τα παιδιά εσωτερικεύουν τις ηθικές αρχές και αξίες και αναλαμβάνουν την ευθύνη να ρυθμίζουν μόνα τους την ηθική συμπεριφορά τους. Η εσωτερίκευση αυτή, η μεταβολή δηλαδή από εξωτερικά ελεγχόμενη συμπεριφορά σε συμπεριφορά ρυθμιζόμενη από εσωτερικευμένες αρχές και αξίες κάνει ικανό το παιδί να βιώνει εσωτερικά και να εκδηλώνει εξωτερικά την ηθικότητα του αυτόνομα, χωρίς την παρουσία και τον έλεγχο άλλων. Στην εκπαίδευση, η ηθική ανάπτυξη και αγωγή κατέχει κεντρική θέση, καθώς το σχολείο προσφέρει καθημερινά ευκαιρίες στους μαθητές να έρχονται σε επαφή με ηθικά θέματα και προβλήματα και τους βοηθά να εσωτερικεύουν αξίες και αρχές. Μέσα από τα διάφορα μαθήματα

αναπτύσσεται η σκέψη και το συναίσθημα, ευαισθητοποιείται η ηθική συνείδηση και διαμορφώνεται η ηθική συμπεριφορά των παιδιών και των νέων.

Στην σύγχρονη εποχή, περισσότερο από ποτέ είναι ανάγκη η εκπαίδευση να κατευθυνθεί προς την διδασκαλία ατομικών και κοινωνικών αξιών. Παρόλα αυτά η εκπαίδευση αξιών στα σχολεία μας παραμένει σε μεγάλο βαθμό απροσδιόριστη και χωρίς να γνωρίζουν αρκετοί από τους εκπαιδευτικούς πώς να τις αναπτύξουν. Από τους επιστήμονες εκπαιδευτικούς πιστεύεται ότι υπάρχει μια αντιπαράθεση ανάμεσα σε αυτό που πρεσβεύει η εκπαίδευση (συνεργασία, σεβασμός στους άλλους, συνύπαρξη κ.λ.π.) και σε αυτό που διακηρύττει και προβάλλει η κοινωνία (βία, πόλεμοι, έλλειψη ανοχής κ.λ.π.) κάτι που κάνει τις εκπαιδευτικές αξίες αναγκαίες περισσότερο από ποτέ . (6)

Η φυσική αγωγή είναι ένα από τα μαθήματα που πιστεύεται ότι μπορεί να παίζει σημαντικό και ουσιαστικό ρόλο στην ηθική ανάπτυξη των παιδιών. Όσοι εργάζονται στον χώρο της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) και του Αθλητισμού συμφωνούν ότι οι φυσικές δραστηριότητες έχουν μεγάλη δύναμη κοινωνικοποίησης και αναπτύσσουν ατομικές και κοινωνικές αξίες που προάγουν την μόρφωση του ατόμου. Αξίες όπως συντροφικότητα, αγωνιστικό πνεύμα, σωστή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας, σεβασμός στους κανόνες ή τους αντιπάλους, υπεύθυνη συμπεριφορά απαιτούνται για τη διεξαγωγή της φυσικής άσκησης αλλά και αναπτύσσονται μέσω αυτής. Έτσι η Φυσική Αγωγή συγκριτικά με τα άλλα μαθήματα του σχολείου αποτελεί την πιο πρόσφορη περιοχή για την ανάπτυξη αξιών και την διαμόρφωση του χαρακτήρα γενικότερα.

Οι στρατηγικές διδασκαλίας που χρησιμοποιήθηκαν για την καλλιέργεια της ηθικής ανάπτυξης βασίστηκαν σε δυο βασικές Θεωρίες: 1) της κοινωνικής μάθησης με κύριο εκπρόσωπο τον Bandura, ο οποίος υποστήριξε ότι η ηθική συμπεριφορά μαθαίνεται με παρατήρηση, μίμηση, επίδειξη και κοινωνική σύγκριση ενώ οι στρατηγικές διδασκαλίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρέπει να βασίζονται στην επίδειξη επιθυμητών συμπεριφορών, στις προφορικές οδηγίες και την άμεση ενίσχυση, και 2) της Δομικής Ανάπτυξης, η οποία βασίζεται στη λογική που κρύβεται πίσω από την επιλογή μιας συμπεριφοράς και καθορίζει την ηθικότητά της. Ο Kohlberg (1984) και στη

συνέχεια η Haan (1985) εφάρμοσαν τη μέθοδο αυτή χρησιμοποιώντας στις έρευνές τους την ατομική συνέντευξη, όπου παρουσίαζαν στους συμμετέχοντες ηθικά διλήμματα με τη μορφή υποθετικών ιστοριών. (7)

Επίλογος

Καταλήγοντας, είναι πλέον κοινά αποδεκτό ότι, η συμμετοχή των νέων σε αθλήματα, η τακτική προπόνηση, οι κανόνες της ομάδας μέσα στην οποία μαθαίνουν να λειτουργούν, αποτελούν μια σημαντική ασπίδα προστασίας εναντίον της σημερινής κοινωνίας. Αυτό συμβαίνει διότι οι νέοι μέσω του αθλητισμού τόσο εξωσχολικά όσο και ενδοσχολικά έρχονται σε επαφή με τις αξίες και τα ιδανικά του αθλητισμού, τα οποία τελικά τα προτρέπουν από διάφορες αρνητικές συνήθειες και πρότυπα της σημερινής κοινωνίας. Για αυτό, οι νέοι πρέπει να πεισθούν ότι οποιαδήποτε αθλητική ενασχόληση είναι μια ψυχαγωγία που μόνο καλά μπορεί να τους αποφέρει. Ως κατακλείδα, ας έχουμε υπόψη μας ότι ο αθλητισμός είναι η συστηματική σωματική καλλιέργεια του ανθρώπου με συγκεκριμένο τρόπο, ειδική μεθοδολογία και παιδαγωγική με σκοπό την ύψιστη σωματική απόδοση. Κυρίως, όμως, ο αθλητισμός αντικατοπτρίζει τη δεδομένη κοινωνία και τον πολιτισμό της.

Βιβλιογραφία

- (<https://www.slideshare.net/damiani1977/ss-32131564>) (1)
- Εφημερίδα, ΤΟ ΕΘΝΟΣ, Γιώργος Καββαδίας, 11/8/16 (2)
- Κωνσταντίνος Μάντης, Έκθεση Γ' λυκείου (3)
- <https://athletes.gr/i-axia-tou-athlismou/> (4)
- <https://gew21cod21.wordpress.com/2011/04/15/%CE%B7-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%85/> (5)
- <http://ifisotiropoulou.gr/wp-content/uploads/2014/09/%CE%97-%CE%91%CE%9E%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%9F%CE%A5-%CE%91%CE%98%CE%9B%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A5-%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9D-%CE%A5%CE%93%CE%99%CE%97-%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97-%CE%A4%CE%9F%CE%A5-1.pdf> (6)
- <http://blogs.sch.gr/stylidotypia/2013/02/13/%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%83-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B1/> (7)